

Dr Roger Green, Chrześcijaństwo amerykańskie, Sesja 20, Ewangelia społeczna w Ameryce, Część 2

© 2024 Roger Green i Ted Hildebrandt

To jest dr Roger Green i jego wykład na temat amerykańskiego chrześcijaństwa. To sesja 20, Ewangelia społeczna w Ameryce, część 2.

Okej, jestem na stronie 15 sylabusu, więc jesteśmy tam, gdzie powinniśmy być.

Rozmawiamy. Przede wszystkim, daliśmy przegląd Waltera Rauschenbuscha, a ty czytasz biografię Rauschenbuscha autorstwa Evansa, więc czytałeś ją prawdopodobnie kilka razy, więc znasz tę biografię, rozdział po rozdziale. Więc Walter Rauschenbusch, ale bardzo, bardzo, bardzo ważna osoba w chrześcijaństwie w Ameryce, w pewien sposób przekształcająca pewne rzeczy, bez wątpienia. Więc, zrobiliśmy wiele o nim i jego życiu i tak dalej, i nadal jesteśmy przy A, nadal jesteśmy przy Walterze Rauschenbuschu i rozmawiamy o nim, a potem porozmawiamy o teologii ewangelii społecznej, a następnie o wkładzie ewangelii społecznej w amerykańskie chrześcijaństwo.

Tak więc, to jest nasz zarys. Więc, gdzie jesteśmy z Rauschenbuschem, to naprawdę jesteśmy przy jego dziełach, i naprawdę, myślę, że my, tak, Oto dzieła, Chrześcijaństwo i kryzys społeczny, które napisał w 1907 roku. Teraz, prawdopodobnie nie przeczytasz Chrześcijaństwa i kryzysu społecznego w tym tygodniu.

Mamy nadzieję, że przeczytacie to tego lata. Więc to, co zrobiłem, to podałem wam pięć podstawowych punktów dotyczących chrześcijaństwa i kryzysu społecznego, a ostatni punkt to, dokąd pójdziemy stąd? Czy to nie tam się zatrzymaliśmy? Myślę, że tam się zatrzymaliśmy. Nie sądzę, żebyśmy się ruszyli.

Powiedzmy więc teraz kilka słów o książce i o tym, co Rauschenbusch próbował w niej zrobić, a potem przejdziemy do następnej książki, Teologii Ewangelii Społecznej. Ale jeśli nie wspomnieliśmy o Chrześcijaństwie i kryzysie społecznym, 1907, to naprawdę wierzy w koncepcję królestwa Bożego. To jest centralna koncepcja Rauschenbuscha w jego książkach, w jego pismach, w jego nauczaniu.

A to, co próbuje zrobić, to próbuje wprowadzić język królestwa Bożego do współczesnego świata, do XX wieku. Próbuje pomóc kościołowi XX wieku zrozumieć, jak królestwo Boże odnosi się teraz do XX wieku, który, oczywiście, postrzega jako centralne przesłanie Jezusa, którym było. Królestwo Boże jest blisko.

Pokutujcie i wiercie w ewangelię. I tak Rauschenbusch w swojej książce próbuje odzyskać to wielkie przesłanie. Teraz wierzył również w swojej książce, że data 1907 jest ważna; wierzy również, że kościół, ciało Chrystusa, teraz kościół może odegrać instrumentalną rolę w sprowadzeniu królestwa Bożego.

Kościół może pomóc w sprowadzeniu królestwa Bożego, a częściowo może pomóc poprzez łagodzenie zła na tym świecie, zwalczanie zła, łagodzenie zła itd., aby pomóc wprowadzić królestwo Boże. Tak więc ma on wysokie mniemanie o pracy kościoła. Ponownie, kościół z dużej litery. Wspomnieliśmy ostatnio, że jeśli chodzi o pracę kościoła, uważa on, że bardziej demokratycznie zorientowane kościoły, takie jak baptyści i metodyści, są w lepszej pozycji, aby to zrobić.

Ponieważ, jeśli chodzi o niego, baptyści i metodyści najwyraźniej reprezentują pierwotny kościół. Więc czasami trochę atakuje kościoły hierarchiczne, ponieważ stoją na drodze tego rodzaju demokratycznego impulsu w kościele, jak i w narodzie. Więc chrześcijaństwo i kryzys społeczny.

Data napisania jest bardzo ważna. Okej, jeszcze jedna rzecz odnośnie samej książki. To, co Rauschenbusch będzie próbował zrobić w książce i swoich pismach w innych książkach, to połączenie studiów biblijnych lub religii i etyki.

Więc studia biblijne, religia, etyka. Próbuje połączyć to wszystko . Próbuje stworzyć coś w rodzaju jednoczęściowego w swoim nauczaniu.

I tak próbuje to zrobić w książce. Gdyby ktoś z was miał mnie na kursie teologii chrześcijańskiej, wiecie, że jeden z moich profesorów zwykł mawiać, że cała dobra teologia kończy się etyką. Cóż, to prawda.

Rauschenbusch by w to wierzył. Że cała dobra teologia kończy się na etyce. Więc próbuje zobaczyć rodzaj nakazów etycznych, które wychodzą z zapisu biblijnego i wychodzą z religii.

To jest naprawdę, naprawdę ważne dla Rauschenbuscha. Jeśli zamierzasz przeczytać jedną książkę Rauschenbuscha, to jest to książka do przeczytania: Christianity and the Social Crisis. Porozmawiamy również o drugiej książce, teologii ewangelii społecznej.

Teraz zauważ, kiedy to napisał, 1917. Więc jesteśmy w środku, w trakcie I wojny światowej w tym czasie. Więc teologia ewangelii społecznej.

Okej, to co Rauschenbusch musi zrobić w tej książce, to pogodzić się ze złem. Musi pogodzić się z rzeczywistością i chaosem, jaki I wojna światowa wywołała w kulturze i chrześcijaństwie. I tak zdaje sobie sprawę, że rzeczy, które powiedział w 1907 roku, były bardzo optymistyczne w porównaniu z tym, co teraz , kiedy żyjemy w czasie I

wojny światowej. I tak próbuje to zrobić w tej książce , ale jest naprawdę zmuszony to zrobić w tej książce.

Teraz, co on mówi, jeśli porównasz Rauschenbuscha do Lincolna, byłoby to bardzo interesujące porównanie i kontrast. Pamiętaj, powiedzieliśmy z Abrahamem Lincolnem, że wojna secesyjna nie była łatwym sposobem na zrozumienie, dlaczego mieliśmy wojnę secesyjną. Wiecie, oto dobrzy faceci, oto źli faceci.

Cóż, to łatwy sposób na spojrzenie na to. Jednak niuanse, które Lincoln zaproponował, aby przezwyciężyć wojnę secesyjną, były rodzajem korporacyjnego poczucia winy i koniecznością pokuty i wyznania, jeśli chcieliśmy iść naprzód. Cóż, Rauschenbusch robi to samo.

Wierzył, że całkowite zło nie znajduje się w jednym narodzie; jest wystarczająco dużo zła, aby objąć wszystkie narody. Jest wystarczająco dużo zła, aby objąć wszystkich ludzi na tym świecie.

I tak mówi, że ostateczną przyczyną zła w kategoriach zła korporacyjnego są dwie rzeczy. Więc pozwólcie mi wspomnieć o dwóch rzeczach, które ostatecznie spowodowały zło, którego doświadczamy tutaj w 1917 roku, teologii ewangelii społecznej. Numerem jeden jest to, co nazwał żądzą niezasłużonego zysku.

Pożądanie niezasłużonego zysku. Rauschenbusch powiedział również, że wszystkie narody wykazują pożądanie niezasłużonego zysku. Zysku, którego nie zarobiły, i pożądają tego zysku od innych narodów i od innych ludów.

To jest problematyczne, jeśli chodzi o Rauschenbuscha, a wszystkie narody to mają. Nikt nie jest od tego zwolniony. Drugim, o którym mówił, były mocarstwa imperialne.

Imperialistyczne mocarstwa. Wszystkie narody dzielą ten rodzaj imperializmu i tę chęć kolonizacji. Po prostu nie ma jednego narodu, który to robi, więc oto dobrzy i źli faceci.

Wszyscy dzielimy, jak uważał, ten rodzaj korporacyjnego zła. Tak więc początkiem teologii ewangelii społecznej jest uznanie, gdzie jesteśmy dzisiaj. Jesteśmy w środku chaosu.

Wiemy, że zniszczyło to niektóre z obiecujących znaków, które mieliśmy, które miałem, powiedziała Rauschenbusch, w 1907 roku. Wiemy to. Stawmy temu czoła i spróbujmy sobie z tym poradzić.

Okej, więc teraz inną rzeczą w książce, do której on idzie, jest to, że w reszcie książki teraz, on daje nadzieję na przyszłość. Pomimo chaosu, pomimo zła, pomimo tego, w

czym jesteśmy teraz pogrążeni, jest nadzieja na przyszłość, bez wątpienia. A to, co chciał zrobić, to przywrócić pojęcie królestwa Bożego.

Więc pomimo dni, które przeżywamy, mamy nadzieję wierzyć, że przejdziemy przez to i że zobaczymy przywrócenie królestwa Bożego, pomimo tego, jak źle rzeczy wydają się być. Więc wraca do swego rodzaju tematu królestwa i przypomina ludziom, co staramy się robić na kursie teologii chrześcijańskiej, przypomina ludziom, że Biblia nie jest historią dobra i zła, a my stoimy z tyłu i zastanawiamy się, która strona wygra. Czy wygra Bóg, czy zwycięży zło? Cóż, nie jesteśmy pewni.

Więc nie, to nie jest zapis biblijny. To nie jest biblijna historia Rauschenbuscha. Biblia jest historią Boga zwyciężającego zło.

Biblia jest opowieścią o podboju Boga. Tak więc, nadzieja, jeśli chodzi o Rauschenbuscha, była taka, że nadzieja w królestwie Boga była nadzieją ulokowaną w samej Biblii. Tak więc, bardzo pełna nadziei.

Kiedy to przejdziemy, zobaczymy, jak to jest przywrócone. Następnie, w książce, chce również przemyśleć, w jaki sposób chrześcijanie mogą być szczególnie pomocni w tym procesie przywracania. I mówi o chrystianizacji stosunków międzynarodowych.

Więc jednym z miejsc, w które chciał, aby chrześcijanie weszli, była sfera polityki i międzynarodowa sfera polityki. Uważa, że to dobre miejsce dla chrześcijaństwa po zakończeniu wojny. Oczywiście, wciąż jesteśmy w 1917 roku.

Zmarł w 1918 roku, pamiętasz? Ale daje dobrą nadzieję chrześcijanom wchodzącym w polityczne stosunki międzynarodowe i przekazującym chrześcijańskie przesłanie szerszej kulturze. To jest więc bardzo ważne dla Rauschenbuscha. To jest więc bardzo pełna nadziei książka i oczywiście pomocna, gdy ludzie próbują wyjść z tego cała.

No więc to jest Rauschenbusch. Teraz dwa nazwiska, których nie wymieniliśmy, żeby zakończyć Rauschenbusch. Wspomnieliśmy Washington Gladden.

Nie wspomnieliśmy o Adolfie von Harnacku ani Joshuie Strongu. Jest więc kilka nazwisk, które możesz sobie zapisać: von Harnack i Strong. Ponieważ obaj von Harnack wykładali na Uniwersytecie Berlińskim, Strong był amerykańskim teologiem.

Jednak obaj są głęboko przekonani, że wartości chrześcijańskie mogą zaszczepić się w jednostkach, a zatem mogą wpłynąć na całe społeczeństwo. Tak więc zarówno von Harnack, jak i Strong są tego wielcy. Wartości chrześcijańskie wpływają na jednostkę, ale następnie poprzez jednostkę na życie narodowe.

I oczywiście, na to liczył również Rauschenbusch. Istnieje więc pewien rodzaj zgodności w sensie ludzi, którzy myślą podobnie o tych rzeczach. Wspomnieliśmy zwłaszcza, jak ważny był wcześniej Washington Gladden dla Rauschenbuscha.

Okej, to trochę o życiu Rauschenbuscha. Czytasz książkę. Jeśli nie czytasz jednego rozdziału tygodniowo, to jeszcze nie jest za późno.

Zacnijmy, bo jest dużo z książki na egzaminie końcowym. Więc chcę poznać tę książkę naprawdę, naprawdę dobrze na egzaminy końcowe. Czy są jakieś pytania o jego życiu? O jego życiu, jego posłudze, o tym, czym się zajmował, co motywowało go do pisania, głoszenia i nauczania itd.

Pamiętasz 11 lat w Nowym Jorku, a potem powrót do Rochester? Tak, uczył z pomocnikiem, ale nadal mógł mówić. Ale pomocnik upewniał się, że artykułował i tak dalej.

Potem dawałem mu pytania i tak dalej, czasami je wypisując. Ale miał pomocników i wydawało się, że to działa całkiem dobrze, nawet w przypadku dużych grup. Ponieważ Rauschenbusch był tak dobrze znany, więc wszędzie było zapotrzebowanie, aby przychodził i przemawiał, głosił kazania lub mówił lub mówił o swoich książkach i tak dalej.

Coś jeszcze o Rauschenbuschu i jego życiu. Okej, mam nadzieję, że spodoba ci się biografia. To naprawdę wspaniała biografia.

Okej, numer B, teologia ewangelii społecznej. Ponieważ Rauschenbusch to zaczyna, jest znany jako ojciec ewangelii społecznej.

On to zaczyna. Ale jaka jest teologia, która wyszła z ewangelii społecznej? Numer C to wkład ewangelii społecznej w amerykańskie chrześcijaństwo. Dobrze, po pierwsze, na szczycie listy teologii ewangelii społecznej jest coś, o czym już wspomnieliśmy z Rauschenbuschem, ale to jest królestwo Boże.

Gdybym miał wybrać jeden dominujący temat z ruchu ewangelii społecznej, byłoby to królestwo Boże. Teraz, jeśli chodzi o ewangelistów społecznych, Rauschenbusch był w to włączony, ale także ludzie, którzy poszli za nim. Królestwo Boże nie dotyczyło tylko wspólnoty odkupionych.

Oczywiście, że to miało z tym wiele wspólnego. Ale królestwo Boże na tym się nie kończy. Nie kończy się na wspólnocie odkupionych.

Nie kończy się to na wspólnocie tych ludzi, którzy należą do królestwa przez wiarę. Królestwo Boże przechodzi również stamtąd do transformacji społeczeństwa, do przywrócenia społeczeństwa i kultury pod parasol królestwa Bożego, gdzie należy,

jeśli chodzi o ewangelistów społecznych. I tak szukają, to jest jak, dla nich, to jest jak moneta z dwiema stronami monety.

Jedną stroną medalu jest działanie społeczne. A drugą stroną medalu, przepraszam, jedną stroną medalu jest reforma społeczna. A drugą stroną medalu jest działanie polityczne.

Tak więc reforma społeczna, działania polityczne, to moneta z dwiema stronami, więc nie możesz podzielić monety na pół; w przeciwnym razie jest bezwartościowa i nie możesz mieć połowy tych rzeczy. Musisz mieć obie. I tak, między reformą społeczną a działaniami politycznymi, są oznaki pracy królestwa, które dzieją się poza kościołami.

Oto trzy oznaki pracy królestwa, które trwają: reforma społeczna i działania polityczne. Przede wszystkim rząd. Patrzysz na rząd i widzisz oznaki pracy królestwa wykonywanej w rządzie, nawet jeśli ludzie w rządzie niekoniecznie są chrześcijanami, ale mogą nie, wiesz, wyrażać się w ten sposób, ale faktycznie pracują dla rezultatów królestwa.

Więc rząd jest jednym miejscem. Drugim miejscem, oczywiście, jest handel i biznes. Handel i biznes, to jest zadanie teologów i teologów ewangelii społecznej, aby przypomnieć handlowi i biznesowi, czym są, że istnieją dla dobra wspólnego i istnieją, wykonują pracę królestwa Bożego, nawet jeśli mogą tego nie dostrzegać, więc.

A trzecia rzecz, o której rozmawialiśmy ostatnio. Myślę, że to było pytanie, ale trzecia rzecz jest bardzo ważna dla Rauschenbuscha, a mianowicie życie rodzinne. Życie rodzinne, jeśli chodzi o niego, było w pewnym sensie sercem tego wszystkiego i bardzo silnym, i rozmawialiśmy o jego własnym życiu rodzinnym, a bardzo silne życie rodzinne jest naprawdę fundamentem dla pewnego rodzaju społeczeństwa królestwa.

Te trzy obszary, rząd, biznes i życie rodzinne, to trzy rodzaje obszarów społeczności, które są bardzo ważne dla Rauschenbuscha. I wspomnieliśmy ostatnio, pamiętajcie, że ustanowił Rochester jako swego rodzaju model tego, jak te rzeczy współdziałają, aby pomóc kształtować królestwo Boże. Więc Rochester, przez resztę jego życia po powrocie, to miasto stało się miastem modelowym.

To trochę jak Genewa Kalwina, w pewnym sensie. Więc tak to wygląda. To jest jedna rzecz.

Drugą rzeczą dotyczącą teologii ewangelii społecznej jest doskonalenie człowieczeństwa. Wyznawcy ewangelii społecznej wierzyli w doskonalenie człowieczeństwa. Wyznawcy ewangelii społecznej wierzyli więc, że było to oczywiste, jeśli chodzi o nich, dzięki szybkiemu rozwojowi chrześcijaństwa od czasów reformacji.

Kiedy patrzą na historię kościoła od czasów Reformacji, widzą, że chrześcijaństwo porusza się, rozwija, kształtuje itd. Jest to szczególnie prawdziwe w amerykańskim życiu i kulturze. Ponieważ, jeśli chodzi o nich, chrystianizacja amerykańskiego życia i kultury naprawdę przyspiesza.

To było naprawdę szybkie. I to jest znak doskonałości rodzaju ludzkiego. Teraz powiedziałbym, że ewangeliści społeczni drugiej generacji przeceniali to, ponieważ Rauschenbusch był nadal ewangelikiem.

Z jednej strony uznał więc doskonałość ludzkości. Z drugiej strony uznał również grzeszność istot ludzkich. Rauschenbusch potrafił zachować tutaj niuansy.

Ale ludzie, którzy za nim poszli, nie byli. I tak zapomnieli o części o grzechu, jak się wydaje, i podkreślili część o doskonałości człowieczeństwa. Ale nie ma wątpliwości, że teologia ewangelii społecznej naprawdę skupiła się na tej doskonałości.

To jest drugie. Dobrze, numer trzy, trzeci rodzaj teologii ewangelii społecznej. I to jest, z kim Kościół się kojarzy? Z Kościołem, Ciałem Chrystusa, duże C. Z kim Kościół powinien się wiązać na tym świecie? Po czyjej stronie powinien być Kościół? Cóż, ewangeliści społeczni powiedzieli, że Kościół powinien sprzymierzyć się z klasą robotniczą.

Kościół jest po stronie klasy robotniczej. Jeśli porządek społeczny ma zostać przekształcony, jeśli kultura ma zostać odkupiona, może to zostać dokonane tylko poprzez siły klasy robotniczej. I tak siła religijna i moralna siła pochodząca z religii muszą wspierać pracę klasy robotniczej, pracę i posługę klasy robotniczej, ponieważ to one w pewien sposób odnowią społeczeństwo, odnowią porządek społeczny.

Okej, więc kto ma nad tym kontrolę? Cóż, Kościół może pomóc ludziom, stając po stronie klasy robotniczej, stając po jej stronie, wspierając ją. Kościół może ostatecznie pomóc kontrolować pracę, posługę klasy robotniczej. Więc ludzie muszą być w to zaangażowani.

Teraz, w tym punkcie, ewangeliści społeczni podkreślali nie tylko osobisty grzech. Właściwie, to trochę odpuścili, ale o tym porozmawiamy później. Podkreślali nie tylko osobisty grzech, ale ewangeliści społeczni byli swego rodzaju sygnałem ostrzegawczym dla korporacyjnego zła.

To nie tylko grzech jednostki, ale zło systemu, zło przedsiębiorstwa, a więc zło systemowe. Więc zaczęli zajmować się takimi rzeczami jak ubóstwo, ucisk, niesprawiedliwość, rasizm itd. To właśnie uważali za dzieło Kościoła, aby nie tylko mówić o grzechu osobistym, ale także o złu korporacyjnym i systemowym.

Więc kiedy zaczynasz rozwijać teologię ewangelii społecznej, szczególnie od Rauschenbuscha, to jest część teologii. Teraz, zanim odejdziemy od teologii, myślę, że to i Reinhold Niebuhr pomagają nam w tym, ale to później, więc nie musimy się tym martwić dzisiaj. Ale myślę, że w miarę rozwoju wpadła w trzy naprawdę poważne trudności teologiczne.

I chcę wspomnieć tylko o tych trzech. To jest pod B, teologia ewangelii społecznej. Teraz, gdy zobaczyliśmy trochę teologii, jakie są trudności tej teologii? Jakie są problemy tej teologii, ewangelii społecznej? Okej, myślę, że są trzy, więc pozwólcie, że opowiem tylko o tych trzech.

Po pierwsze, jest naprawdę dyskusyjne, czy rozumiemy przesłanie Jezusa o królestwie. Przesłanie o królestwie było najważniejsze dla ewangelistów społecznych, ale czy mieli oni absolutnie właściwe przesłanie o królestwie? Ponieważ nie sądzę, aby w Nowym Testamencie było jakiegokolwiek miejsce, w którym Jezus choćby napomknąłby, że królestwo, o którym mówi, jest królestwem politycznym. Nie sądzę, aby Jezus o tym mówił; nie sądzę, aby używał języka królestwa w sposób polityczny.

Nie sądzę, żeby na pewno nie poszedł na wojnę z siłami politycznymi. Nie był fanatykiem. Mam więc poważne wątpliwości, czy rozumiemy oni królestwo Boże dokładnie tak samo, jak Jezus rozumiał królestwo Boże.

Więc to staje się problematyczne, ponieważ ich głównym celem jest królestwo Boże. Czy interpretują je poprawnie? Czy ich hermeneutyka jest prawidłowa? I myślę, że są tam problemy. Po drugie, myślę, że ruch ewangelii społecznej jest wspaniały w akcentowaniu niektórych rzeczy, ale kiedy wkracza w to drugie pokolenie, trzecie pokolenie i zaczyna zaprzeczać rzeczywistości grzechu, buntu jednostki, grzechu jednostki, potrzebie łaski Bożej dla jednostki, wszelkiego rodzaju rzeczom, w które Rausch i Bush nadal wierzyli i które nadal utrzymywali w napięciu, kiedy zaczynasz puszczać te rzeczy, wtedy ruch ewangelii społecznej staje się ruchem reakcyjnym.

Nie zawsze chodzi o sprawiedliwość, ale o reakcję przeciwko pietyzmowi. I o to, co postrzegają jako pietystyczny nurt w amerykańskim chrześcijaństwie. Staje się to problematyczne, ponieważ reagując przeciwko pietyzmowi, reagują przeciwko bardzo, bardzo krytycznym kwestiom teologicznym w Biblii i w chrześcijaństwie.

To jest więc drugi rodzaj krytyki ruchu. Cieszę się, że było to za czymś, ale drugie lub trzecie pokolenie to raczej ruch reakcyjny przeciwko ich postrzeganemu pietyzmowi. I trzecia rzecz.

Teraz Evans ostro zajmie się tą trzecią rzeczą, więc wspomnę o niej tutaj. Następnie, kiedy czytasz Evansa, proszę, poszukaj tego. Ale wielu ludzi ewangelii społecznej wiązało królestwo Boże z rozwojem kultury zachodniej. Więc wielu ludzi ewangelii społecznej było bardzo, bardzo związanych z kulturą.

A więc jeśli kultura zachodnia postępuje, interpretują to jako, cóż, królestwo Boże postępuje. Jest różnica między królestwem Bożym a kulturą zachodnią. I myślę, że wielu ewangelistów społecznych po Rauschenbuschu nie rozpoznało tej różnicy i tych wyjątkowości i tak dalej.

Więc to staje się problematyczne. Jeśli zamierzasz wiązać królestwo Boże z kulturą Zachodu, to jaki rodzaj krytyki będziesz miał wobec kultur niezachodnich? Jak krytyczny będziesz wobec kultur niezachodnich? Jak bardzo będziesz inkluzywny wobec kultur niezachodnich? Jeśli skojarzysz królestwo Boże z kulturą Zachodu, z postępek kultury Zachodu, to staje się problematyczne. To jest coś, co Evans będzie podkreślał w swojej książce.

Okej, więc to jest numer dwa tutaj, teologia ewangelii społecznej. Więc tak, Hannah? Jasne, tak, jest. Jest ojcem ewangelii społecznej, bez wątpienia.

Osoba, która jest prawdopodobnie najbardziej wpływowa i trochę go wyprzedza, to człowiek o nazwisku Washington Gladden. Gladden zaczął mówić o potrzebie reform społecznych i tak dalej w Columbus, Ohio. Był sławnym kaznodzieją.

I Rauschenbusch przychodzi i wplata takie uwagi w bardziej spójną teologię itd. Tak więc jest świadomy chrześcijańskiej myśli społecznej i rzymskokatolickiej myśli społecznej. Ale wspomnieliśmy ostatnio, że jest trochę krytyczny wobec hierarchicznych struktur kościelnych, ponieważ wydają się one być w sprzeczności z demokratyczną, nie tylko z demokratyczną kulturą, ale wydają się być w sprzeczności z pewnego rodzaju kongregacyjną, bardziej kongregacyjną kulturą baptystów i metodystów itd.

Więc z pewnością zdaje sobie z tego sprawę. Ale jest ładny; jest innowacyjną osobą, Rauschenbusch jest. Kiedy dowiaduje się tego od różnych, wiesz, słuchając o tym, a potem otwierając Biblię, to on jest tym, który naprawdę składa to wszystko do kupy dla protestantyzmu.

Jest świadomy katolickiej myśli społecznej, ale jeśli chodzi o protestanckie myślenie, jest ojcem tej społecznej ewangelii. Ale jest ewangelikiem, jak powie Evans. Jest bardzo niuansowy.

Wierzy w osobisty grzech, osobiste odkupienie, osobistą świętość jednostki, Bożą łaskę. Ale wierzy również w, wiesz, musimy coś zrobić ze złem systemowym. Więc on jest w stanie pięknie niuansować te rzeczy, myślę.

Był przyjacielem Dwighta L. Moody'ego, jak wspomnieliśmy. Jeździł na konferencje prorockie w Northfield. Więc nie słyszał wiele o ewangelii społecznej od Dwighta L. Moody'ego.

Nie ma wątpliwości. Nie wiem. Czy to trochę pomaga? Evans również wnika w parę z tych wpływów, szczególnie Washington i Gladden. Coś jeszcze Rauschenbusch i ta teologia ewangelii społecznej.

Rzeczy. Okej? Jesteście już gotowi? Tak. On szuka, to więcej, miał doktrynę uświęcenia lub doktrynę świętości.

Ale nie było to tak surowe jak Wesleya. Więc miał dość wysokie mniemanie o grzechu ludzi itd. Ale wierzył, że jesteśmy uświęceni w pewnego rodzaju procesie, gdy przechodzimy przez życie.

Ale wierzył też w to, na co żywił nadzieję, jakby stając na palcach; wierzył też, że ten rodzaj uświęcającej doskonałości może przyjść na cały świat. Wiedzie, był w pewnym sensie niemal postmillenarystą. Więc miał, nawet w drugiej książce, którą napisał, wielkie nadzieje na przyszłość.

Tak, więc doskonałość istot ludzkich. Zmarł, wciąż w to wierząc, mimo że zmarł tuż pod koniec I wojny światowej. Coś jeszcze o nim lub o tych sprawach teologicznych. Radzisz sobie z tym? Tak.

Tak. Jasne. I mocarstwa imperialne.

Imperialistyczne lub kolonizatorskie mocarstwa. To znaczy, chęć rządzenia innymi ludźmi. A dla niego, jeśli chodzi o niego, wszystkie narody dzielą ten grzech.

Wszystkie narody pragną rządzić swoimi sąsiadami. Więc nie dotyczy to tylko Niemiec. Nie dotyczy to tylko Ameryki.

Wszystkie narody dzielą to wszechobecne zło. I on chce to uznać dla wszystkich narodów. Więc czy to pomaga? Coś jeszcze? No cóż, zrób sobie pięciosekundową przerwę.

A potem zrobimy C. Okej. Jednym z wkładów, który moim zdaniem naprawdę wniosła ewangelia społeczna, było zrozumienie wpływu, jaki chrześcijaństwo może mieć na kwestie społeczne i społeczne. Jaki wpływ chrześcijaństwo może mieć na społeczeństwo i sprawiedliwość społeczną? Więc myślę, że to naprawdę, naprawdę ważne.

I porozmawiamy o kilku sposobach, w jakie można to osiągnąć. Teraz, jest to bardzo ważne w amerykańskim chrześcijaństwie, ponieważ chociaż Finney podkreślał kwestie społeczne wraz z kwestiami ewangelicznymi, osoba, która poszła za nim, Moody, Dwight L. Moody, wielki ewangelista, wielki odrodzeniowiec, ale o wiele

bardziej pietystyczny wobec jednostki, pietyzm wobec jednostki. Moody miał wielki wpływ na amerykańskie chrześcijaństwo, szczególnie na amerykański protestantyzm.

Tak więc, ten rodzaj indywidualizacji ewangelii miał tendencję do wkraczania w amerykańskie życie. Rauschenbusch wiedział o tym, uczestnicząc w konferencjach prorockich w Northfield, znając Dwighta L. Moody'ego i tak dalej. Tak więc, jednym z dobrych wkładów ruchu ewangelii społecznej jest rzucanie światła na korporacyjne aspekty zła i grzechu i tak dalej.

Więc jakie niesprawiedliwości społeczne wyszły na jaw? Wymienię pięć z nich, które wyszły na jaw dzięki ludziom ewangelii społecznej. Jesteśmy im za to wdzięczni. Okej, numer jeden, pierwszą rzeczą, która wyszła na jaw, były oczywiście bardzo złe stosunki robocze między kapitałem a pracą.

Okropne stosunki robocze między właścicielami a pracownikami. Ruch ewangelii społecznej ma tu światło, aby zobaczyć, co się dzieje i jak możemy nad tym popracować. Druga rzecz, i nie jesteś zaskoczony, ponieważ już, w pewnym sensie, wspomnieliśmy o tych rzeczach.

Drugą rzeczą są niesprawiedliwe płace. Ewangelisci społeczni, pamiętajcie, że wspomnieliśmy ostatnio o Brotherhood of the Kingdom, Brotherhood of the Kingdom. Brotherhood of the Kingdom ujawniło niesprawiedliwe płace.

Numer trzy, złe warunki pracy, oczywiście. I już dość o tym mówiliśmy. Numer cztery to niesprawiedliwe godziny pracy.

Pamiętaj, trudno nam to pamiętać, ale w czasach Rauschenbuscha ludzie pracowali 14, 16 godzin dziennie, czasami siedem dni w tygodniu. Spróbuj tego kiedyś. Stojąc przy krośnie przez 14 godzin, siedem dni w tygodniu, jesteś całkiem kiepski.

Tak niesprawiedliwe godziny. I wreszcie numer pięć jest swego rodzaju podsumowaniem wszystkich czterech, ale to jest niedola biednych. Dola biednych.

Uznanie ludzi ewangelii społecznej jest takie, że uznajmy to. Jest bardzo, bardzo mało niezwykle bogatych ludzi, a oni zarobili te pieniądze kosztem milionów biednych ludzi. Więc musimy o tym pamiętać.

Musimy to jakoś rzucić na światło dzienne. To jest ważne. Teraz, w tym piątym punkcie, zobaczysz to również u Evansa, w tym piątym punkcie.

Rauschenbusch zadawał sobie pytanie, jak możemy zachęcić bogatych do pomocy biednym? Jak możemy przekonać? Czy mam tu jakieś słowo? Jak możemy przekonać bogatych, aby dawali biednym, aby złagodzić cierpienie biednych? Czy jest jakiś sposób, aby to zrobić? Czy to zadanie ewangelii? Czy to zadanie pastora? Czy to

zadanie duchownego ? Czy to zadanie kościoła, aby przekonać bogatych do dawania, aby pomagać w posłudze wobec biednych? Jak możesz to zrobić? Czy to możliwe? Czy bogaci są tak odizolowani we własnym świecie, bez żadnej wiedzy o tym, co dzieje się wśród biednych, że nie mają pojęcia, co się dzieje tutaj? Teraz, w tym sensie, to jest jak handel niewolnikami w Anglii. Pamiętasz, jak rozmawialiśmy o handlu niewolnikami w Anglii ? Jak w końcu pokonali handel niewolnikami w Anglii? Cóż, stworzyli problem niewolnictwa. Przedstawili problem niewolnictwa w obliczu bogatych.

I pamiętasz ten mały klip, który pokazaliśmy, ten mały filmik, który pokazaliśmy o tym. Więc to jest jedna rzecz. Okej, więc to jest pierwsza rzecz.

Ewangelia społeczna skupia uwagę na korporacyjnych aspektach życia, nie tylko na indywidualnych aspektach życia lub religii. To jest numer jeden. Okej, numer dwa.

Ruch ewangelii społecznej wpłynął na główne miejsca w Ameryce, na główne grupy w Ameryce, aby studiowały teologię i etykę. Wpłynął więc na kościoły, wpłynął na seminaria, wpłynął na uczelnie, aby zainaugurowały studia nad tymi właśnie rzeczami, teologią i etyką. A te studia przekraczały granice wyznaniowe.

Tak więc nie ograniczali się oni tylko do baptystów, metodystów czy kongregacjonalistów. Studia teologiczne i etyczne przekraczały granice wyznaniowe. Miały dobry sposób na sklejanie różnych wyznań w amerykańskim życiu chrześcijańskim.

Tak więc dotyczyło to nie tylko kościołów, ale także seminariów. Numer trzy. W końcu całe wyznania zaczęły mieć biura posługi społecznej.

Więc całe wyznania zaczęły podejmować posługę społeczną jako rodzaj biblijnego i teologicznego projektu. Numer cztery jest naprawdę ważny, a mianowicie, że ruch ewangelii społecznej zapoczątkował wiele instytucjonalnych form życia, które były ważne dla biednych. Szkoły, żłobki, mieszkania.

Ale zaczęli przejmować wiele szpitali. Zaczęli rozwijać życie instytucjonalne, ale życie instytucjonalne było przede wszystkim pomocą dla biednych na wszelkie możliwe sposoby. Więc naprawdę starali się tam pomagać.

No dobrze, więc pomaganie biednym. Żłobki, szpitale i szkoły na wszelkie możliwe sposoby. Około dwa lata temu w telewizji był wywiad, który naprawdę trudno było oglądać, ponieważ facet w telewizji próbował przedstawić argumenty za tym, co musimy zrobić, to oddzielić posługę społeczną od kościołów i grup religijnych itd.

Musimy się rozdzielić. Musimy usunąć te kościoły z drogi tej posługi, którą próbujemy prowadzić w miastach. Gdybyśmy mogli po prostu usunąć kościoły stąd, byłibyśmy w dobrej sytuacji.

A potem, kiedy został przesłuchany, oczywiście, o to, powiedział, no cóż, widzicie, kościoły nigdy nie były w to zaangażowane. Więc teraz, nagle, w ciągu ostatnich 20 lat, mącą wodę, zakładając żłobki i szpitale itd. Co więc zrobić w obliczu takiej absolutnej ignorancji? Co zrobić? To było po prostu niewiarygodne, ignorancja tej osoby, która próbowała wycofać grupy oparte na wierze z tej pracy.

Można by argumentować, że powodem, dla którego Ameryka jest tak bogata w żłobki, szkoły, szpitale itd., jest to, że jest tak bogata w to, a nie przez rząd. Czuję, że teraz zaczynam mówić, ale są tak bogaci w to, nie dlatego, że rząd ustanowił te rzeczy. To dlatego, że w historii amerykańskiego życia i kultury kościół ustanowił te rzeczy z litości dla ludzi.

Dlatego mamy żłobki. Dlatego mamy szpitale. Dlatego mamy instytucje dla biednych i tak dalej.

Więc komu za to dziękujemy? Cóż, jedną z grup, za które musimy podziękować, jest ruch ewangelii społecznej, ponieważ nie była to tylko ewangelia społeczna; nie była to tylko filozoficzna idea, którą mieli. Wprowadzili ją w życie i troszczyli się o biednych w taki sposób. Jesteśmy tam, gdzie jesteśmy dzisiaj w życiu kulturalnym Amerykanów, w dużej mierze dzięki tym ludziom, więc jesteśmy im wdzięczni.

Więc nie wiem, kiedy słyszysz ludzi mówiących w ten sposób, to jest po prostu ignorancja amerykańskiego chrześcijaństwa i ignorancja pomocy, jaką zapewnili biednym. Więc jesteśmy za to wdzięczni. Więc wiele usług społecznych, jeśli tak chcesz je nazwać, pojawiło się dzięki ruchowi ewangelii społecznej.

I wreszcie, ruch ewangelii społecznej miał również wpływ na działalność misyjną kościoła. Nie było wszystkich, powiem to bardzo wyraźnie, nie wszystkich, ale z wieloma misjonarzami wyruszającymi w XIX wieku, ich jedynym zmartwieniem było ratowanie dusz tych ludzi, którym służyli, co jest w porządku. To część ewangelii.

Jednak ewangelia społeczna naprawdę miała wpływ na uczelnie, seminaria, kaznodzieje i kościoły, a ludzie zaczęli dostrzegać, że praca misyjna ratuje dusze ludzi, ale to nie wszystko. Tak więc praca misyjna to misje rolnicze. Wypisałem trzy: misje rolnicze, misje medyczne i misje edukacyjne.

Tak więc w rolnictwie, medycynie i edukacji, takie korporacyjne rozumienie pracy misjonarza jest w dużej mierze zasługą ludzi ewangelii społecznej. Tak więc ratowanie dusz jest w porządku, ale idzie w parze z posługami rolniczymi, medycznymi i edukacyjnymi. Teraz, cała teologia, która to podtrzymywała, polegała

na tym, że kiedy masz do czynienia z ludźmi, musisz mieć do czynienia z nimi samymi jako osobami.

Więc nie cenisz ich, jeśli zajmujesz się nimi tylko duchowo, ponieważ mają również potrzeby fizyczne. Cenisz tych ludzi, gdy rozpoznajesz ich potrzeby fizyczne, ich potrzeby medyczne, ich potrzeby rolnicze i ich potrzeby edukacyjne. Cenisz ich jako ludzi.

Ale z drugiej strony, nie robisz żadnej usługi tym ludziom, jeśli to wszystko, co robisz, jeśli po prostu pomagasz im fizycznie w jakiś sposób. Jeśli nie pomagasz im również duchowo, dewaluujesz ich jako osoby. Więc jest tu holistyczna ewangelia, której ludzie chcą się trzymać.

Ale ludzie ewangelii społecznej przypomnieli nam, że praca misyjna nie polega tylko na ratowaniu duszy. Pomaga również ludziom, ponieważ ich cenisz. Pomaga również ludziom fizycznie w tego typu sposób.

Tak więc, były wkłady ruchu ewangelii społecznej w Ameryce, bez wątpienia. Wpływ na seminaria, kościoły i uczelnie. Było wiele wkładów, pomimo pewnej teologii, którą uważam, że należy zakwestionować.

Okay, wykład numer 15, ewangelia społeczna w Ameryce. Macie jakieś pytania? Jakieś pytania? Ewangelia społeczna w Ameryce jest bardzo ważna. Rauschenbusch, bardzo ważna.

Dlatego kazałem ci przeczytać biografię Rauschenbuscha. To bardzo ważne. Tak, rzeczywiście nastąpiła reakcja na ruch ewangelii społecznej, ponieważ ludzie zauważyli, że drugie, trzecie lub czwarte pokolenie ewangelistów społecznych nie było wierne przesłaniu, które głosił Rauschenbusch.

Więc nie powiedziałbym, że więcej wyznań to podchwyciło. Powiedziałbym, że w obrębie wyznań istniał pewien podział w szeregach co do tego, jak daleko należy się posunąć w posłudze społecznej. Wiecie, jak daleko jest za daleko czy cokolwiek?

Więc powiedziałbym, że to jest to, co masz. Były pewne ruchy, które były bardzo z tym związane przez cały czas i były częścią całego ruchu, Armia Zbawienia z pewnością była jednym z nich. Kwakrzy byli kolejnym ruchem, który był bardzo ważny dla Kwaków.

Więc to też miałeś. Więc powiedziałbym, że był jakiś podział w szeregach w tej sprawie. Teraz jeszcze nie rozmawialiśmy o fundamentalizmie, ale to jest swego rodzaju reakcja na ruch ewangelii społecznej, między innymi.

Inne pytania dotyczące ruchu ewangelii społecznej? Bardzo ważne tutaj. Okej, po prostu to zaczniemy. Po prostu to zaczniemy, a potem wrócimy do tego w środę.

To jest wykład numer 16 na górze strony 15. To jest wykład numer 16 na górze strony 16. Okej, więc jesteśmy tutaj.

Wykład numer 16, Neo-ortodoksja i kryzys społeczny. Neo-ortodoksja i kryzys społeczny. Okej, jest tu długie tło i nie jestem pewien, czy skończymy całe to tło na temat Neo-ortodoksja i kryzysu społecznego, ale zacznijmy od tego.

Okej, po pierwsze, oto definicja Neo-Ortodoksji, Nowej Ortodoksji. Podajmy definicję. Teraz powinienem powiedzieć, że musimy być ostrożni z etykietami.

Etykiety pomagają nam identyfikować ludzi, ale nie chcemy po prostu wkładać ludzi do pudełka, i rozumiesz to. Używaliśmy etykiet w kursie, jak ewangelia społeczna. Nie chcemy wkładać ludzi do pudełka, ale pomaga nam to ich identyfikować.

Okay, Neo-Orthodoxy, New Orthodoxy. New Orthodoxy to grupa ludzi, którzy są XX-wiecznymi, głównie XX-wiecznymi teologami, którzy są oddani Biblii. Są oddani biblijnemu przesłaniu.

Uważają, że w biblijnym przesłaniu jest siła i wiedza, że protestancki liberalizm rozwodził to biblijne przesłanie. Protestancki liberalizm, ponieważ przejął skrajną krytykę biblijną, naprawdę rozwodził biblijne przesłanie lub nawet zrezygnował z biblijnego przesłania. I dlatego ci ludzie chcą nas przywrócić do przesłania Biblii i siły tego przesłania.

Dobrze, teraz pytanie jest pod tą pierwszą rzeczą, pod tą definicją, pytanie jest ta Nowa Ortodoksja. Jakich soczewek użyją do interpretacji Biblii? Wszyscy interpretujemy Biblię na różne sposoby. Będą używać Reformacji jako soczewki do interpretacji pism, a szczególnie wielu z nich użyje Jana Kalwina.

Kalwin będzie osobą, wśród innych reformatorów, ale Kalwin będzie osobą, którą wykorzystają, aby pomóc im zrozumieć wielkość i chwałę biblijnego przesłania dla XX wieku. Tak więc, to jest Nowa Ortodoksja. I to, na co chcesz zwrócić uwagę, to, w pewnym sensie, nie to, jak było w Pierwszym Wielkim Przebudzeniu, ani to, jak było w purytańskim, ale to, na co chcesz zwrócić uwagę, to, w pewnym sensie, to jest kalwinizm przywrócony do amerykańskiego doświadczenia chrześcijańskiego.

I to byłaby trzecia fala kalwinizmu, prawda? Ponieważ widzieliśmy ją najpierw u purytanów, potem widzieliśmy ją u Pierwszego Wielkiego Przebudzenia, a potem widzieliśmy ją ponownie w pewnym sensie u Nowej Ortodoksji. Nie w ekstremum purytanizmu czy Pierwszego Wielkiego Przebudzenia, ale kalwinizm jako rodzaj

teologii powraca tutaj do pewnych rozważań. Okej, oto kolejna rzecz, na którą chcemy zwrócić uwagę.

Ludzie z New Orthodox uważali, że Ameryka była amerykańskim chrześcijaństwem; mówimy tu o protestantyzmie, ponieważ katolicy rzymscy i prawosławie wschodnie są w pewnym sensie nadal osobnym światem. Teologowie New Orthodox uważali, że amerykańskie chrześcijaństwo jest poważnie podzielone i że w tym podziale pozostała duża luka. Okej, po lewej stronie tego podziału, więc stoję twarzą do ciebie, wygląda na to, że będzie po prawej stronie.

Po lewej stronie tego podziału jest protestancki liberalizm. Protestancki liberalizm według wielu z tych nowych ortodoksyjnych ludzi, protestancki liberalizm był praktycznie bankrutem. Protestancki liberalizm nie spełnił swoich obietnic.

I tak, po lewej stronie jest protestancki liberalizm, który nie daje ludziom tego, co obiecał dać ludziom. Naprawdę nie daje i nie ma tam wiele. Porozmawiamy o tym dużo później, kiedy będziemy mówić o fundamentalizmie i ewangelikalizmie.

Po prawej stronie teraz jest ruch, który rozpoczął się pod koniec XIX wieku, wkraczając w XX wiek i stając się bardzo silny. I to był amerykański fundamentalizm. Teraz, wyłożymy o fundamentalizmie później, więc nie będziemy się tym tutaj przejmować.

Ale amerykański fundamentalizm jest po prawej stronie, i niech Bóg cię błogosławi, a amerykański fundamentalizm, jeśli chodzi o teologów Nowego Prawosławia, amerykański fundamentalizm nie spełniał obietnic. Amerykański fundamentalizm był zbyt sztywny. Był zbyt kultowy.

Było zbyt wąskie. I dlatego nie spełniało obietnic biblijnego chrześcijaństwa. Okej, jeśli chodzi o teologów Nowego Prawosławia, to pozostawiało lukę.

To pozostawiło ogromną lukę w amerykańskim chrześcijaństwie. To były dwa wybory, które mieli ludzie. Czy mój kościół powinien być liberalny, czy fundamentalistyczny? Który powinniśmy być? Nowi teologowie prawosławni przychodzą ze strategią, a ich strategią jest odwołanie się do szerokiego grona protestantów w amerykańskim życiu, którzy są zniechęceni liberalizmem i fundamentalizmem.

Zaapelujmy do nich. A jaki jest apel, który zamierzają złożyć? Apel jest taki, że mamy zdrową teologię biblijną i dajemy ci tę teologię w bardzo starannie przepisany intelektualny sposób. Więc jest prawdziwy apel do intelektu tutaj wśród teologów Nowego Prawosławia, do życia umysłu.

Mamy więc Biblię. Chcemy interpretować Biblię krytycznie i ostrożnie, używając naszego umysłu, i ten apel, w pewnym sensie, zwyciężył, ponieważ wielu ludzi było przekonanych, że Nowa Ortodoksja ma rację. Teraz, dzięki temu apelowi, teologowie Nowej Ortodoksji pozwolili na pewne rzeczy.

Więc wymienię cztery, na które pozwolili w szerszej kulturze. Okej, oto one. Po pierwsze, pozwalają na wolność naukową.

Cała prawda jest prawdą Boga. Podążaj za tym. Naukowcy powinni podążać za prawdą, gdziekolwiek ją znajdą.

Nauka nie jest wrogiem religii. Nauka po prostu nie jest wrogiem religii. Nie jest w stanie wojny z religią.

Teraz, dla wielu ludzi pośrodku protestantyzmu w Ameryce, miało to dla nich sens. Więc, okej, to jest numer jeden. Numer dwa, i tutaj staje się to trochę problematyczne, ale pozwolili na krytykę biblijną.

Uważali, że sposobem radzenia sobie z krytyką biblijną jest radzenie sobie z nią intelektualnie, a nie tylko postrzeganie jej jako czegoś, co będzie cały czas walczyć z chrześcijaństwem. Więc pozwolili na krytykę biblijną. Więc uważali, że liberałowie byli zbyt pobłażliwi w kwestii krytyki biblijnej.

Uważali, że fundamentaliści w ogóle nie uznają żadnej krytyki biblijnej, ale na to pozwolą. To jest numer dwa. Okej, numer trzy, pozwalają na rozwój kultury miejskiej i rzeczywiście ją obejmują.

Oni nie uciekają; to był ruch Nowej Ortodoksji, który nie miał zamiaru uciekać od wyzwań życia miejskiego. Wielu chrześcijan uciekało od tego. Wielu chrześcijan nie chciało mieć z tym nic wspólnego.

To było złe, jeśli chodzi o nich, nie dla teologów Nowego Prawosławia. My pozwalamy na wolność życia miejskiego i chcemy zobaczyć, jak kościół może przyjąć kulturę i kulturę miejską i służyć kulturze miejskiej. Więc to jest numer trzy.

Dobrze, i numer cztery, pozwolili na i rzeczywiście byli krytyczni, jak zobaczymy, dość mocno, dość mocno krytyczni wobec społecznych i ekonomicznych struktur amerykańskiego życia publicznego. Więc pozwolili na krytykę, ekonomiczną krytykę i społeczną krytykę struktur amerykańskiego życia, struktur politycznych, struktur ekonomicznych, struktur biznesowych i tak dalej. Więc pozwolili na krytykę tego i sami byli dość krytyczni wobec tego, ponieważ widzieli to jako nie, widzieli to jako niebiblijne.

Więc nie byli z tego zadowoleni. Okej. To dopiero początek.

Więc porozmawiamy o Nowej Ortodoksji przez kilka dni. To ważna grupa ludzi. Więc miłego dnia.

To jest dr Roger Green i jego wykład na temat amerykańskiego chrześcijaństwa. To sesja 20, Społeczna Ewangelia w Ameryce, część 2.